

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

2024/2025. tanévi Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program
Intézményi konferencia, 2025. augusztus 31.
Fiatalkutató-kutató szekció

Lipták Dániel

1937-1944 közötti népi tánczenei adatok feltárása

A magyar népzene-kutatás kezdettől fogva jóval nagyobb figyelmet fordított a dalra és a dalolásra, mint a hangszerjátékra vagy a tánczenére. Lajtha László *Széki gyűjtés* című kötete, amely 1954-ben partitúraszerű részletes lejegyzéseket közölt egy háromtagú falusi vonósbanda gramofonlemezre vett játékáról, nemzetközi jelentőségű áttörést jelentett a hangszeres népzene kutatásában. Kutatásom azt mutatja be, hogy ezek az eredmények nem a semmiből jöttek, hanem egy több mint tíz évig tartó folyamatot koronáztak meg, melynek során Lajtha és fiatal munkatársai egyre nagyobb figyelemmel fordultak a népi tánczenét szolgáltató falusi zenészek hagyományos hangszerösszeállításai és azok játékmódja felé. Ezt a folyamatot és annak töredékes eredményeit a kortárs publikációk, a Néprajzi Múzeum fonográfhenger-gyűjteménye és iratanyaga, valamint Dincsér Oszkár 2019-ben előkerült hagyatéka alapján tekintettem át. Összesítettem és kiegészítettem a két világháború közötti időszak hangszeres, különösen zenekaros tánczenei hangzóanyagának metaadatait. Ezeket a felvételeket a gyűjtők sokszor nem jegyezték le, vagy ha igen, csak a dallamjátszó hangszer szólását. Ezért a Zeneakadémia Népzene Tanszékének hallgatóival együtt megkezdtem a lejegyzések pótlását, különös tekintettel a kísérszólásokra. A fonográfhengerek változó, de általában gyenge hangminősége miatt ez a lejegyző munka tulajdonképpen rekonstrukciót jelent, amelyben széles háttértudásra és gyakorló zenészi tapasztalatra is szükség van. A régi források revíziója, kritikája, rekonstrukciója tudásunkat nemcsak bővítheti, de új megvilágításba is helyezheti.